

Zetpil en klysma

bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa

N-IBD Informatiefolder

uitgave mei 2022

Deze folder is tot stand gekomen door samenwerkende IBD verpleegkundigen, verpleegkundig specialisten en MDL artsen binnen respectievelijk het Nurses of Inflammatory Bowel Disease (NIBD) en de IBD commissie binnen de Nederlandse vereniging voor MDL artsen en in samenwerking met Crohn & Colitis NL, als vertegenwoordiger van IBD-patiënten. Deze folder is ontwikkeld conform N-IBD richtlijnen om uniformiteit binnen de voorlichting ten aanzien van IBD patiënten in Nederlandse zorginstellingen na te streven. Op basis van goed hulpverlenerschap kan onder bepaalde omstandigheden van de inhoud worden afgeweken. De inhoud van de folders kan wijzigen in de loop van de tijd. Het N-IBD en IBD-cie wijzen er op dat aan de inhoud van deze uitgave geen rechten of plichten kunnen worden ontleend. Het staat u vrij uw bedrijfslogo te gebruiken naast het N-IBD logo.

Uw behandelend arts en/of verpleegkundige heeft met u gesproken over het gebruik van zetpillen/klysma's. In deze folder krijgt u informatie over de werking en het gebruik van dit soort medicijnen. Deze folder is echter géén vervanging van de bijsluiter. Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, dan kunt u daarmee terecht bij uw behandelend arts, verpleegkundig specialist of verpleegkundige.

Algemeen

De oorzaak van de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa is niet bekend. De behandeling is gericht op het onderdrukken van ontstekingsreacties. Dit leidt tot vermindering van klachten en verkleint de kans op complicaties die zich bij deze ziektes voor kunnen doen. Medicijnen kunnen de darmontstekingen onderdrukken, maar ze kunnen de ziekte niet definitief genezen. Na het afbouwen van of stoppen met medicijnen kunnen de ontstekingen en daarmee de klachten weer terugkomen.

Waarom een zetpil of klysma?

Uw arts heeft u medicijnen voorgeschreven in de vorm van een zetpil of klysma. Er bestaan verschillende vormen van zetpillen, en klysma's. Zo zijn er ook klysma's in schuimvorm.

Er zijn verschillende redenen waarom een medicijn als zetpil of klysma wordt voorgeschreven. Bij mensen met de ziekte van Crohn of colitis ulcerosa is de belangrijkste reden dat het medicijn rechtstreeks in de darm wordt ingebracht om het daar zijn werk te laten doen. Het komt dan alleen in het laatste stuk van de dikke darm terecht en nauwelijks in de rest van het lichaam. Hierdoor heeft u minder kans op mogelijke bijwerkingen. Zetpillen en klysma's worden voorgeschreven als alleen het laatste deel van de dikke darm ontstoken is. Zetpillen kunnen met een maximaal bereik van 10-15 cm de endeldarm behandelen. Klysma's hebben een groter bereik en kunnen 30-40 cm van het onderste deel van de dikke darm behandelen.

Gebruik en toediening

Zetpillen

Breng de zetpil bij voorkeur in vlak voordat u gaat slapen 's nachts. Dan kan de zetpil lang in de darm blijven en hierdoor langer doorwerken.

- Zorg ervoor dat uw endeldarm leeg is voordat u de zetpil inbrengt, dus ga vooraf naar het toilet.
- Was uw handen altijd vóór het inbrengen.
- Verwijder het folie van de zetpil (zie bijsluiter die door de apotheek is meegeleverd).

- Breng de zetpil in de anus. Het maakt daarbij niet zoveel uit of u de zetpil met de punt naar voren of met de stompe kant naar voren inbrengt. Als u de zetpil met een beetje water bevochtigt, kunt u hem wat makkelijker inbrengen. Duw met een vinger de zetpil helemaal naar binnen, want anders kan uw sluitspier de zetpil weer naar buiten duwen.
- Was altijd uw handen na het inbrengen.
- U kunt aandrang krijgen na het inbrengen van de zetpil. Probeer hier niet aan toe te geven, want de zetpil heeft tijd nodig om te smelten. Daarna wordt de werkzame stof via uw endeldarm opgenomen.
- Als u de zetpil binnen tien minuten verliest, omdat u naar het toilet moet, dan kunt u een nieuwe inbrengen.

Klyisma

Breng het klyisma in vlak voordat u gaat slapen 's nachts. Het medicijn kan dan de hele nacht in de darm blijven en langer doorwerken. Eventueel kunnen schuimklyisma's ook op een ander moment op de dag ingebracht worden als de darm rustig is.

Volg altijd de voorbereiding/bereiding van het klyisma zoals beschreven in de bijsluiter die u van de apotheek heeft gekregen;

- Laat het klyisma eerst op lichaamstemperatuur komen, bijvoorbeeld in een lauwwarm waterbadje. Hierdoor verdraagt uw lichaam het klyisma beter en heeft u minder buikkrampen.
- Zorg ervoor dat uw endeldarm leeg is voordat u het klyisma inbrengt. Dus ga vooraf naar het toilet.
- Was uw handen altijd vóór u een klyisma inbrengt
- Ga op uw linkerzij liggen met de knieën enigszins opgetrokken. Deze houding zorgt ervoor dat de vloeistof uit het klyisma straks goed doordringt in de darmen.
- Schud het klyisma goed. Breng de tuit van het klyisma voorzichtig in de anus.
- Indien het inbrengen van de tuit van het klyisma in de anus moeilijk gaat, probeer dan lichtjes te persen. Door het persen opent de anus zich een beetje, waardoor het inbrengen soepeler gaat.
- Knijp de flacon zo veel mogelijk leeg en trek deze weer uit de anus. Houd de klyisma ingedrukt als u hem terugtrekt. Hiermee voorkomt u dat de vloeistof weer terugvloeit in de flacon. Er blijft altijd een beetje vloeistof achter in de verpakking. Dit is normaal, de ingebrachte hoeveelheid is voldoende voor de werking.

- Bij gebruik van een schuimklysma drukt u na het inbrengen één of twee keer op de knop om het aantal voorgeschreven doseringen vrij te laten komen.
- Blijf op uw linkerzij liggen, of, indien u dat prettiger vindt, op uw buik. Blijf ongeveer vijf tot tien minuten in deze positie liggen om te voorkomen dat de vloeistof er weer uit komt.
- Houd er rekening mee het morsen van de vloeistof uit het klysma bruine vlekken kan veroorzaken in het linnengoed. Deze vlekken zijn er moeilijk uit te wassen. U kunt vlekken voorkomen door op een absorberend matje te liggen.
- Was uw handen altijd na het inbrengen van een klysma.

Bijwerkingen

Lees voor de bijwerkingen de bijsluiters die is meegeleverd bij de zetpillen/ klysma's.

Opmerkingen/Complicaties

In principe is het zetten van een klysma geen aanleiding voor complicaties. Het vullen van de endeldarm met het vocht van het klysma kan buikkrampen en een ongemakkelijk gevoel veroorzaken. Koude vloeistoffen geven daar eerder aanleiding toe. Wees voorzichtig met het inbrengen van de 'tuit' van het klysma. Te ruw inbrengen kan beschadigingen aan het darmslijmvlies veroorzaken. Deze kunnen pijnlijk zijn en gaan ook mogelijk bloeden.

Welke zetpillen en klysma's worden gegeven bij de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa?

Mesalazine (5-aminosalicylzuur)

Mesalazine wordt vooral gebruikt bij ontstekingen van de dikke darm, om deze tot rust te brengen.

Wordt dit medicijn als zetpil of klysma gegeven, dan werkt dit alleen in de dikke darm.

Mesalazine is bekend onder de volgende merknamen: Asacol®, Mezavant®, Pentasa®, Salofalk®.

Bijnierschors hormonen / corticosteroiden (Beclometason en Budesonide)

Corticosteroiden werken ontstekingsremmend en verminderen de klachten. Ontstekingsklachten zoals pijn, diarree en bloed bij de ontlasting nemen af. Meestal merkt u verbeteringen binnen een paar weken nadat u met corticosteroidklysma's begint. Vaak worden corticosteroidklysma's voorgeschreven in combinatie met andere geneesmiddelen. Corticosteroidklysma's zijn bekend onder de volgende merknamen: Entocort® en Budenofalk®.

Combinatiepreparaten

Combinatieklysma's en -zetpillen zijn bekend onder de naam Beclometason/ Mesalazine Klysma of zetpil FNA.

Tot slot/Vragen

Als u na het lezen van deze folder nog vragen heeft, neem contact op met uw arts of verpleegkundige.

Met elkaar sterker

Crohn & Colitis NL: voor ervaringen en meer informatie

Heeft u de ziekte van Crohn of colitis ulcerosa en wilt u praten met iemand met dezelfde ziekte om uw vragen en ervaringen te delen? Of wilt u meer weten over het leven met de ziekte van Crohn of colitis ulcerosa? Crohn & Colitis NL – de patiëntenorganisatie voor mensen met de ziekte van Crohn of colitis ulcerosa - is er voor u en helpt u graag verder: www.crohn-colitis.nl en www.facebook.com/groups/ccuvnbesloten